

2024-02-15
KN2024/00358**Klimat- och näringslivsdepartementet**Sveriges geologiska undersökning
Box 670
751 28 Uppsala

Uppdrag att uppmuntra enskilda privatpersoners sökande efter förekomster av värdefulla mineral i Sverige

Regeringens beslut

Regeringen ger Sveriges geologiska undersökning (SGU) i uppdrag att under åren 2024–2026 uppmuntra enskilda privatpersoners sökande efter förekomster av värdefulla mineral i Sverige genom att återinföra en tävling med den s.k. Mineraljakten som förebild.

För uppdraget får SGU under 2024 använda högst 3 miljoner kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 24 Näringsliv budgetåret 2024 uppförda anslaget 1:8 Sveriges geologiska undersökning, anslagspost 1 Geologisk undersökningsverksamhet m.m. (se KN2023/04612, villkor 3 för anslagsposten).

SGU ska årligen, senast den 15 mars med start 2025 lämna en delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet). SGU ska senast den 15 mars 2027 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet).

Ärendet

Regeringen beräknar, under förutsättning att riksdagen anvisat medel för det aktuella anslaget, att högst 3 miljoner kronor per år 2025–2026 kommer att avsättas för uppdraget.

Skälen för regeringens beslut

Den europeiska gröna given, med det övergripande målet att göra Europa klimatneutralt, EU:s industristrategi och den kritiska råmaterialakten anger att tillgången på metaller och mineral är avgörande för klimatomställningen men också en strategisk säkerhetsfråga. Basmetaller och sällsynta jordartsmetaller är centrala komponenter i exempelvis batterier, elfordon, försvarsindustrin, utveckling av nya teknologier, vindkraft eller solpaneler, som är avgörande för samhällets beredskap och för den gröna omställningen. Det kommer att behövas ökad metall- och mineralproduktion från sekundära källor, mer återvinning och mer effektiv användning av metaller och mineral. Detta kommer dock inte att täcka hela det framtida metallbehovet som klimatomställningen innebär. Därför behövs en ökad produktion av råmaterial i Sverige för att säkra framtidens behov. Sverige har stor geologisk potential för att utvinna de råvaror som är nödvändiga i produktionen av den teknik som behövs för att ställa om. Det finns ett behov av olika typer av insatser som syftar till att främja mineralnäringen i Sverige.

Efter förslag i budgetpropositionen för 2024 beslutades om en ökning av SGU:s anslag med 70 miljoner kronor för en systematisk kartläggning av malmpotentiella områden samt övriga insatser kopplade till främjande av mineralutvinning i Sverige. Syftet är att i Sverige bidra till en trygg försörjning av mineral och metaller som är kritiska för samhällets funktion samt att bidra till omställning till grön energi och teknisk utveckling.

Regeringen avser att utarbeta en strategi för nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i Norrbottens och Västerbottens län, där det nu sker flera parallella och omfattande industriinvesteringar som behöver realiseras i snabb takt. Satsningarna i norra Sverige är nyckelinvesteringar för industrins omställning med fokus på råmaterial och produkter som är tidigt i värdekedjan och därmed utgör insatsvaror som är avgörande för hela landets industriomställning och konkurrenskraft.

Regeringen avser vidare att ta fram en ny mineralstrategi för att säkra inhemsk metallproduktion i en förändrad geopolitisk kontext. Strategin kommer att vara vägledande för hur regeringen framgent ska arbeta för att stärka och utveckla svensk mineralnäring och hela gruvklustret.

Det finns också anledning att uppmuntra enskilda privatpersoners sökande efter förekomster av värdefulla mineral i Sverige. Tidigare har SGU haft ett koncept som kallades för Mineraljakten. I sin enklaste form innebar det att allmänheten kunde skicka in intressanta geologiska prover, och få dem bedömda av sakkunnig geolog. De bästa fyndigheterna tilldelades ett pris. Mineraljakten startade i Norrbotten år 1967 och utökades kort därefter till att omfatta de fem nordligaste länen. Under vissa perioder har även mer sydliga län deltagit, fram till det sista året, år 2014, då aktiviteten bedrevs i hela landet. Förutom att bygga kunskap och engagemang har Mineraljakten gett upphov till ett antal fynd som lett till såväl prospektering som produktion, inte minst i oprospekterade områden som förbisetts av företagen som ofta väljer områden där det finns mer information för att maximera sannolikheten att upptäcka ekonomiskt brytvärda fyndigheter.

På regeringens vägnar

Ebba Busch

Luis Barturén

Kopia till

Finansdepartementet BA och SFÖ